

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ ПО-НОВОМУ

студент Мороз Н.О

(наук. керівник доц. Біловодська О. А.)

Державна закупівля – це придбання замовником товарів, робіт і послуг (продукції) за державні кошти у визначеному законодавством порядку.

За часів адміністративно-командної системи процес закупівлі здійснювався через такі державні установи, як Держплан і Держпостач, котрі функціонували на загальнодержавному і територіальному рівнях таким чином, що підприємства не мали можливості приймати самостійні рішення. Позитивним у такому розподіленні було те, що кожне підприємство мало свого постачальника, який мав забезпечити його певними матеріалами чи комплектуючим виробом у визначений термін, за визначеним обсягом та ціною, відповідно до затвердженого державного плану. Негативним було і те, що закріплений за підприємством виробник необхідного матеріалу нерідко знаходився за тисячі кілометрів на протилежному боці Радянського Союзу, хоч аналогічну продукцію випускало і підприємство, розташоване на сусідній вулиці.

Зміна старої системи господарювання зумовила необхідність побудови нової системи закупівлі, адекватної умовам ринкової економіки, коли головна роль у плануванні закупівель належать підприємству. Різноманітні товари в різних галузях господарювання, в різних ситуаціях потребують у кожному випадку особливих підходів до прийняття рішення щодо принципів закупівлі. Останнім роком планової закупівлі був 1991 рік. Перші зміни в принципах закупівлі виникли в 1992 році, в якому політичне розмежування, дезінтеграція економіки, введення національної валюти та ін. зіграли важливу, у той час ще багатьом не зрозумілу роль.

22 лютого 2000 року був прийнятий Закон України „Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти” №1490-III, метою якого було досягнення оптимального і раціонального використання коштів через створення конкурентного середовища при організації закупівель та забезпечення прозорості їх здійснення. Закупівля товарів за державні кошти здійснювався способом відкритих торгів, торгів з обмеженою участю, двоступеневих торгів,

запиту цінових пропозицій (котирувань), закупівлі товарів у одного постачальника чи торгів із зменшенням ціни (редукціон). Для організації та проведення процедур закупівлі продукції за державні кошти створюється тендерний комітет.

Та з часом виявилось, що закон є недосконалим (зловживання повноваженнями, присвоювання державних коштів, порушення в процесі проведення закупівель). Аналіз сучасного стану функціонування системи державних закупівель в Україні свідчить про те, що досягнуті у цій сфері результати неможна вважати задовільними. Проведені в минулому році Тендерною палатою України дослідження та аналіз процедур закупівель, свідчить, що більшість правопорушень, допущених під час проведення державних закупівель, повторюються з року в рік, тобто набули системного характеру.

Отже, на даний момент впорядкування системи здійснення державних закупівель є одним із головних напрямів розв'язання проблеми існуючої недовіри в суспільстві до доброчесності органів виконавчої влади та подолання стереотипів терпимого ставлення до корупції.

Слід організувати систему закупівель так, щоб вона не тільки була захищеною від добре озброєного фінансами та інтелектом тендерного рекетира, а й виконувала основне своє призначення – забезпечувати відкритість, прозорість, неупередженість при проведенні торгів.

Перші кроки були зроблені урядом 20 березня нинішнього року – прийняття проекту Закону про визнання таким, що втратив чинність, Закон України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" №2246.

Новий закон покликаний стабілізувати діяльність суб'єктів державного сектору економіки, підвищити рівень конкуренції, розширити інформаційній простір державних закупівель і, як результат, — ефективно та раціонально використовувати державні кошти на закупівлю на конкурентних засадах, а також запобігти можливим зловживанням у цій сфері.

Було ініційовано обмеження повноважень Тендерної палати України або ж повна ліквідація цієї громадської організації. На даний момент діє Тимчасове положення про закупівлю товарів, робіт та послуг за державні кошти.